

Дідур Ю.І.

ЕВОЛЮЦІЯ ТА СЕМАНТИКА ТЕРМІНА «ЕРГОНІМ»

Одеський національний економічний університет

Наше дослідження присвячено вивченню особливостей функціонування **ергонімів** у різних мовах, зокрема англійської, української та російської. Мета цього виступу – це усунення певних термінологічних розбіжностей стосовно досліджуваного розряду власних назв. Видається доцільним простежити еволюцію наукових поглядів на термін **ергонім**, оскільки саме діахронічний аспект цієї проблеми дозволить нам остаточно з'ясувати термінологічний апарат дослідження.

Крім терміна **ергонім** різні дослідники для позначення об'єднань людей пропонували такі терміни, як **ергонізм**, **урбонім**, **урбанонім**, **ктематонім**, **фірмонім**, **ойкодомонім**, **мікротопонім**. З метою запобігання часткового накладення термінів та їх дублювання у своєму дослідженні ми будемо дотримуватися усталеного терміна **ергонім**.

Аргументи на користь терміна саме **ергонім** висуває С.О. Шестакова: по-перше, цей термін завдяки терміноелементу **онім** чітко вказує на приналежність до власних назв; по-друге, термін побудовано за точно визначеною термінологічною моделлю «грецизм/латинізм + онім» [7: 52].

Велику увагу денотатно-номінативній класифікації онімів приділяли багато вчених, тож ми зупинимося на найбільш важливих досягненнях. Так, О.В. Суперанська виділяє власні назви комплексних об'єктів, серед яких окремий підрозділ становлять «назви підприємств, установ, суспільств, об'єднань» [4: 196], тобто терміном **ергонім** дослідниця не користується.

У той самий період з друку виходить словник «Словарь русской ономастической терминологии», в якому Н.В. Подольська пропонує таку дефініцію досліджуваного терміна: «Ергонім – розряд оніма. Власна назва ділового об'єднання людей, у тому числі союзу, організації, установи, корпорації, підприємства, суспільства, закладу» [3: 166]. Таким чином, зміст терміна

розширюється, до ергонімів на даному науковому етапі включено значно більшу кількість типів об'єднань людей.

В енциклопедії «Українська мова» Ю.О. Карпенко термін **ергонім** як такий взагалі не вводить, тут згадується лише **ергонімія**: «За денотатами розрізняють такі класи В. н.: ... 6) назви організацій, виробничих та суспільних об'єднань (ця група В. н. позначається терміном «ергонімія» і включає величезну кількість найменувань – від партій, товариств, заводів, вузів до кінотеатрів, кооперативів, магазинів, фірм тощо)» [2: 84-85]. Тобто зміст досліджуваного поняття постійно розширюється завдяки детальному вивченню цього феномена.

У фундаментальній праці М.М. Торчинського створено детальну денотатно-номінативну класифікацію ергонімів [5: 150-157], причому сам термін дефінується наступним чином: «Ергонім – ВН постійних або тимчасових об'єднань людей» [5: 93], зокрема вчений підкреслює, що такі об'єднання є не лише діловими, а будь-якими [5: 150].

Загальна тенденція до деталізації класифікації ергонімів узгоджується з уточненням змісту власне терміна, який поступово розширюється. У той же час у деяких сучасних дослідженнях знаходимо протилежну тенденцію до звуження обсягу терміна, як, наприклад, у актуальній й обсяжній праці Г.В. Ходоренко: «Ергонім – найменування ділового об'єднання людей» [6: 163].

На закінчення вважаємо доцільним звернутися до фундаментальної праці 2012 року. У новітньому словнику Д.Г. Бучка та Н.В. Ткачової пропонується таке визначення: «Ергонім (від гр. *ergon* «праця, діяльність» + онім ...) – власна назва певного об'єднання людей: організації, партії, установи, закладу та под., зокрема магазину, перукарні, ресторану та ін.» [1: 85]. Тобто, формулювання **певне об'єднання людей** може включити до себе **будь-яке**, тож саме **широке трактування терміна ергонім** є актуальним для сучасних ономастичних досліджень.

У подальших розвідках планується уточнення денотатно-номінативної класифікації ергонімів, а також з'ясування їх асоціативного шлейфу.

Література

1. Бучко Д.Г., Ткачова Н.В. Словник української ономастичної термінології. – Харків : Ранок-НТ, 2012. – 256 с.
2. Карпенко Ю.О. Власні назви // Українська мова. Енциклопедія. – Вид 3-є, зі змін. та доп. – К. : Українська енциклопедія ім. М.П. Бежана, 2007. – С. 84-85.
3. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988. – Изд.2-е, пер. и доп. – 189 с.
4. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – М.: Изд-во ЛКИ, 2007. – Изд.2-е, испр. – 368 с.
5. Торчинський М.М. Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови : дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. – К., 2010. – 502 с.
6. Ходоренко А.В. Когнитивные аспекты функционирования современной антропонимики (на примере наименований групп лиц). – Днепропетровск : Пороги, 2011. – 422 с.
7. Шестакова С.О. Лексико-семантичні інновації у системі української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 – укр. мова. – Харків, 2002. – 241 с.